

महाचंदनदृक्षरूपकेण निरूपयितुं तं विशिनष्टि परार्ध्यानि श्रेष्ठानि केयूराणि अंगदानि मणिप्रवेकाश्च मण्युत्तमाः तैः पर्यस्ता व्याप्ता दोर्दंडा एव सहस्रम
नंताः शाखायस्य चंदनदृक्षोऽपि केयूरादितुल्यैः फलपुष्पादिभिर्यमिश्राखो भवति अव्यक्तं प्रधानं मूलमधोभागो यस्य यद्वा अव्यक्तं ब्रह्ममूलं य
स्य ब्रह्माभिव्यक्तिरूपत्वाद्दृक्षस्यापि मूलं न व्यक्तम् भुवनात्मकमंघ्रिपेंद्रमहींद्रस्यानंतस्य भोगैः फणैः देहावयवैर्वा अधिवीताः संवेष्टिताः स्पृष्टा वल्शाः
स्कंधायस्य वनस्पतेशतवल्शो विरोहेति श्रुतेः सोऽपि संपैर्वेष्टितो भवति ॥ २९ ॥ प्रेक्षां क्षिपंतमित्यत्रैव पर्वतरूपेण निरूपितमपि विशेषणांतरैः पुनर्नि
रूपयति भगवानेव महीध्रस्तम् चराचराणामोकः स्थानं सोऽपि तथा अहींद्रस्य बंधुं सोऽपि अहींद्राणां बंधुः सलिलेनोपगूढमावृतम् पर्वतोऽपि मैनाका
दिस्तथा किरीटसाहस्रमेव हिरण्यशृंगाण्यस्य सोऽपि मेर्वादस्तथा यथा पर्वतस्य गर्भे कचिद्रत्नमाविर्भवति तथा आविर्भवत्स्पष्टं दृश्यमानं कौस्तु

परार्ध्यकेयूरमणिप्रवेकपर्यस्तदोर्दंडसहस्रशाखम् ॥ अव्यक्तमूलं भुवनांघ्रिपेंद्रमहींद्रभोगैरधिवीतवल्शम्
॥ २९ ॥ चराचरौको भगवन्महीध्रमहींद्रबंधुं सलिलोपगूढम् ॥ किरीटसाहस्रहिरण्यशृंगमाविर्भवत्कौस्तुभर
त्नगर्भम् ॥ ३० ॥ निवीतमाग्रायमधुव्रतश्रियास्वकीर्तिमय्यावनमालयाहरिम् ॥ सूर्येन्दुवाध्वगमन्त्रिधाम
भिः परिक्रमत्प्राधनिकैर्दुरासदम् ॥ ३१ ॥ तर्ह्येव तन्नाभिसरः सरोजमात्मानमंभः श्वसनं वियच्च ॥ ददर्श देवो
जगतो विधातानातः परं लोकविसर्गदृष्टिः ॥ ३२ ॥ सकर्मबीजं रजसोपरक्तः प्रजाः सिसृक्षन् न्रियदेवदृष्ट्वा ॥ अ
स्तौ द्विसर्गाभिमुखस्तमीड्यमव्यक्तवर्त्मन्यभिवेशितात्मा ॥ ३३ ॥ इति श्रीभागवते महापुराणे तृतीयस्कंधे
अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥

भरत्नगर्भे मूर्तिमध्ये यस्य तम् ॥ ३० ॥ किंच वनमाल
यानि वीतं कंठलं विन्या व्याप्तमाग्रायावेदा एवमधुव्रतास्तैः श्रीर्यस्यास्तया हरिमिति पर्वतादिरूपं पश्यन् हरिरसाविति ज्ञातवानित्यर्थः सूर्यादिभिर
गममगम्यं स्वव्यापारैराकलयितुमशक्यमित्यर्थः किंच त्रिष्वपि लोकेषु धामस्फूर्तिर्येषां तैः रक्षणार्थं परिक्रामद्भिः परितोधावद्भिः प्राधनिकैः प्रधानं सं
ग्रामः तत्प्रयोजनैः सुदर्शनादिभिर्हेतुभूतैर्दुरासदं दुष्प्रापम् ॥ ३१ ॥ यदैव हरिं पश्यत् तर्ह्येव तदैव लोकविसर्गदृष्टिः स नूतस्य नाभिसरसि सरोजं श्वस
नं प्रलयवायुं वियत् आकाशं च ददर्श ॥ ३२ ॥ कर्मबीजं लोकसृष्टेः कारणमुपरक्तः रजोगुणयुक्तः अतः प्रजाः स्रष्टुमिच्छन् न्रियदेवनाभिसरोजा
दिपंचकमेव विसर्गेऽपि अभिमुखः दत्तचित्तः अव्यक्तवर्त्मनि भगवति निवेशितचित्तः ॥ ३३ ॥ इति तृतीये टीकायामष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥